

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	-7 พ.อ. 2557	45	16105	8

หมอตันไม้

แรกที่เห็นจำฉาใหญ่ยืนต้นแผ่กิ่งก้านสาขาอยู่ในสโมสรนิคมคานา ของเมืองเชียงใหม่ ฉันทึกถึงผู้ซราที่ส่งางาม มันคงและพร้อมจะโอบอ้อมเมตตาแก่ลูกหลานเหลนโหล่น ที่เข้ามาหลบร้อนได้ร่มเงา กระทั่งเปลือกขรุขระนั้นก็คล้ายผิวหนังอันยับย่นไปด้วยกาลเวลา

เปรียบต้นไม้ที่ผ่านเวลาอันยาวนานไม่ต่างมนุษย์ เฉกเดียวกับสังขารที่โรยราไปตามกาล ไม้ใหญ่ยืนต้นแลดูแข็งแกร่งหากไม่สังเกตอย่างใกล้ชิด บางทีไม่มีใครรู้เลยว่าภายในลำต้นนั้นเต็มไปด้วยด้วงหนอนที่ซ่อนไซ และโรคราที่กัดกินอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันมานานนัก

จำฉาใหญ่ต้นนี้ที่ฉันทกำลังแหงนมองคอดั่งอยู่เช่นกัน ขณะที่ทอดกิ้งก้านให้ร่มเงาผู้คน ก็ต้องสู้กับโรคภัยภายในของตัวเองไปด้วย....

ฉันมักเรียกต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านได้กว้างขวางและงดงามนี้ว่าจำฉาอย่างติดปากแต่ไม่ลืมนว่ามันยังมีชื่อเรียกอื่นๆอีก บางที่เรียกก้ามปู หรือ ก้ามกราม และมีชื่อเป็นทางการว่า จามจุรี (Rain tree)

(ตามข้อมูลในวิกิพีเดียระบุว่าจามจุรีต้นแรกในประเทศไทยปลูกอยู่ภายในโรงเรียนอัสสัมชัญโดยบาทหลวงรอมิเฮอร์ซึ่งเป็นนักบวชที่อยู่ในวัดอัสสัมชัญ เป็นผู้นำพันธุ์มาจากเมืองไซ่ง่อน ประเทศเวียดนาม ต่อมาภายหลังก็เป็นที่แพร่หลายและนิยมนำมาปลูกเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เพื่อให้ร่มเงาจามจุรีป็นต้นไม้ประจำศาลากลางกรมมหาวิทยาลัย, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา, โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ฯ และเป็นพันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลแก่จังหวัดลำพูน)

ฉันไม่รู้จำฉาต้นแรกที่อัสสัมชัญอายุกี่ปีแล้ว แต่รู้ว่าจำฉาต้นนี้ที่สโมสรนิคมคานาอายุถึงประมาณ 130 ปีเลยทีเดียว เพราะปลูกมาตั้งแต่ครั้งบริษัทของอังกฤษเข้ามาสัมปทานป่าไม้ในไทย และมาซื้อที่ดินนี้เนื้อที่กว่าร้อยไร่สร้างสปอร์ตคลับเป็นที่นัดพบสังสรรค์ ว่ากันว่าสนราคาของพื้นที่แห่งนี้ในเวลานั้นเพียง 2,500 รูปี และที่นี้น่าจะเป็นคลับแห่งแรกของประเทศหรือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ว่าได้

น้องที่ทำงานด้านอนุรักษ์เล่าให้ฟังว่ามีอาจารย์ที่เชียงใหม่ผู้หนึ่งพูดทีเล่นว่า อังกฤษมาสัมปทานป่าไม้ในเชียงใหม่หมดไปไม่รู้กี่ป่า ทั้งจำฉาต้นนี้ไว้เป็นอนุสรณ์ต้นเดียว ไร่ถึงเรื่องมันช่างเศร้า

ไม้ต้นหนึ่งทำให้โยงไปสู่เรื่องอื่นๆได้อีกมากที่เล่ากันไม่มีวันจบในหน้ากระดาษสั้นๆว่า

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

MJU CLIPPING 2558/00065

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 7 พ.อ. 2557	45	16105	8

อ.บรรจง ในงานเปิดตัวโครงการอนุรักษ์ต้นไม้ใหญ่

แคร์ริงหรือพอกซีเมนต์เสริมเนื้อไม้ส่วนที่หายไปอย่างที่เคยเห็นเขาทำกัน ยังมีเทคโนโลยีใหม่ๆให้เลือกใช้เพื่อช่วยยืดอายุต้นไม้ให้อยู่ได้ในสภาพที่คงเดิมที่สุด

อาจารย์บรรจง สมบูรณ์ชัย คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ น่าจะเป็นคนแรกของเชียงใหม่ที่ลงมือสำรวจและรักษาต้นไม้ด้วยความระมัดระวัง ละเอียดประณีตประหนึ่งรักษาชีวิตที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าชีวิตมนุษย์ โดยการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆที่เหมาะสมกับไม้แต่ละต้น แม้อาจารย์ไม่ได้จบแพทย์ทว่าสิ่งที่ปฏิบัติต่อต้นไม้นั้นก็ไมต่างกับหมอ

อาจารย์เริ่มงานรักษาต้นไม้มาประมาณ 3 ปีหลังจากที่มีโครงการพื้นที่สีเขียวเมืองเชียงใหม่ และมีหมอดันไม้ชาวญี่ปุ่นมาให้ความรู้ด้านการรักษาต้นไม้ใหญ่ในเขตเมือง อาจารย์เป็นคนพาทีมงานไปสำรวจต้นยางนาบนถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน ถนนที่นักเดินทางต่างหลงใหลในความงามของต้นยางใหญ่ที่ยังดอยู่สองริมทางถนนมาช้านาน กับถนนสายเชียงใหม่-สันกำแพง ซึ่งเต็มไปด้วยต้นฉำฉา

ซึ่งดร.ฮามานะหมอดันไม้ชาวอาทิตย์อุทัย ตัดสินใจทำวิจัยเพื่อฟื้นฟูด้านจามจรีหรือนำฉา

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

MJU CLIPPING 2558/00065

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	-7 พ.อ. 2557	45	16105	8

แม้ว่างานรักษาต้นไม้จะทำการสามปีเข้าที่แล้ว แต่อาจารย์บรรจงบอกว่าต้นไม้ก็ยังยืนตายอยู่ไม่หยุดหย่อน ด้วยว่าต้นไม้เมืองมักจะถูกบดอัดด้วยผิวถนน และมักจะมีการชอมถนนอยู่เนืองๆ แม้จะใช้วิธีเติมอากาศให้ระบบราก กระนั้นก็ไม่ทันกับการเติบโตของเมืองที่ทุกอย่างผลิตสร้างเพื่อผลกำไรแข่งขันกันทุกวินาที

หลังจากเทศบาลนครเชียงใหม่มีโครงการประกวดต้นไม้ใหญ่ อาจารย์จึงได้มีโอกาสคุยกับเจ้าหน้าที่เขียวสวดยหอม ว่าน่าจะมีโครงการอะไรสักอย่างเพื่อดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ที่ยังยืนต้นอยู่มากมายในเมืองเชียงใหม่อย่างจริงจัง หลังจากนั้นจึงมีการลงชุมชนที่มีต้นไม้ใหญ่เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความรู้ในการดูแลไม้ใหญ่ เพราะไม้บางต้นอาจจะดูเหมือนว่ากำลังจะตายซึ่งอาจทำให้คนในชุมชนต้องการโค่นล้ม เนื่องจากเกรงอันตรายที่จะเกิดขึ้น แต่หากพินิจในรายละเอียดไม้ใหญ่ยังมีทางรอดจากการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี

หมอตันไม้บอกว่าแต่ละต้นอาจจะมีหลายโรค อย่างฉ่ำฉาใหญ่ในสโมสรสยามเริ่มจากหนอนชอนไชเข้าไปใต้เปลือกเจาะทะลุด้านจนเป็นรูโพรง เมื่อไรเปลือกป้องกันตัวเองหลังจากนั้นต้นไม้จะเป็นเชื้อราเพิ่มมาอีกโรค ไม่ต่างมนุษย์ที่เป็นความดัน เบาหวาน หากไม่รักษาอย่างถูกวิธี หัวใจโตปอดก็จะตามมา ความป่วยไข้ของต้นไม้อาจดูไม่ออกเลยจนกว่าใบจะร่วงกราวๆ ให้เห็น

ส่วนต้นยางนาปัญหาคือรากที่ถูกกราดทับด้วยซีเมนต์มานานปีจะพื้นรากยางนาต้องหยุดรถที่แล่นบนถนน หรืออย่างน้อยก็ห้ามรถ

มีความหวังว่าจะทำถนนสายเชียงใหม่-ลำพูนเส้นเดิมนี่ให้เป็นถนนสายวัฒนธรรม เรียกว่าโครงการคืนรากให้ต้นยางสลีสถานวัฒนธรรม อาจเริ่มด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการต้นยางนาบนถนนสายนี้ เป็นการนำร่อง

ไม้ใหญ่เฉพาะในเมืองเชียงใหม่ที่รอการดูแลรักษามีมากมาย แต่คนมีความรู้ในการดูแลต้นไม้แทบจะไม่มี อาจารย์บรรจงจึงวาดหวังถึงการทำหลักสูตรหมอตันไม้ขึ้นเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการรักษาต้นไม้ขึ้นมา ด้วยว่าทั่วประเทศยังมีต้นไม้ใหญ่อีกมากที่รอการรักษาและป้องกันโดยเฉพาะไม่ในเมืองที่นับวันผู้คนจะไม่เห็นความสำคัญ แม้จะรู้แต่ใจว่าไม้ต้นหนึ่งให้ออกซิเจนแก่มนุษย์ ทั้งมีประโยชน์แก่สุขภาพของคนและโลกมหาศาล

สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมสร้างสุขภาวะที่ดีให้แก่มนุษยชาติ ต้นไม้เป็นปัจจัยสำคัญ of สิ่งแวดล้อมที่ดีต่อผู้คน การดูแลรักษาต้นไม้จึงหมายถึงการดูแลสุขภาพของมนุษย์นั่นเอง.

เรื่อง : จิตติมา ผลเสวก จากนิตยสาร

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

MJU CLIPPING 2558/00065

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ -7 11.0. 2557	ปีที่ 45	ฉบับที่ 16105	หน้า 8
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

